

နိဗ္ဗာနာယ

ရဟန်းဝါ

ရွှေရောင်

ယုဒသီ

နိဂါယ

ལྷན་གྲུབ་གསར་ཚུགས་བྱེད་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐོར་གྱི་

ལྷན་སྐྱེད་ལྷན་མི།

ལྷན་ཚད་བཟུང་གིས་བརྒྱུད་པ།

ཡར་ལྷན་ལྷན་གྱིས་བརྒྱུད་པ།

མཚུགས་མི་དྲུག་གསར་དུ་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་

1987་ལོ་ལྷན་པ།

小说创作艺谈

冯育柱著 桑杰译

(藏文)

青海民族出版社出版

(西宁市西关大街96号)

青海省新华书店发行 西宁市城西区民族印刷厂印刷

开本：850×1168毫米 1/32 印张，13

1987年8月第1版 1988年8月第2次印刷

印数：1,200—10,200

书号：ISBN7—5420—0053—5/I·7(民文)

定价：1.95元

ཐུ་དང་པོ། མི་ཡོད་དོན་ལྟར། མིས་

བཟུལ་དོན་ཡིག

— ལྷན་གཏམ་འཁུལ་ལྟེན་གྱི་ལྷ་ལྟེན་འཁུལ་པ།

ལྷན་གཏམ་གསུམ་ཚུ་གྱི་དོན་བཞེད་པ་ཚོ་ལ་ཚོགས་པར་ལྷན་གཏམ་...
ཞེས་པ་ནི། ལྷ་གསུང་དག་ལ་བཞིན་ནས་ལྷ་ལ་ཞུས་ཤིང་འཁོར་པ་གསུང་
ཏེ་དེ་ལས་ཚོགས་ལྷན་གཏམ་ལ་མ་བཟུངས་ནས་ལྷ་ལ་མ་འཁུལ་པར་འཁུལ་དེས་...
ཟེད། དེ་ལས་དངོས་རྒྱུ་གིས་ཚོན་ལྷེད་ལྟེན་པ་དང་འདྲ་བར་གསུང་
རར་གསུང་ཚོན་ལྷེད་ལྟེན་ལྷ་ལ་གྱི་དངོས་རྒྱུ་དེ་དེ་འཁུལ་ལྟེན་གྱི་ལྷ་ལ་གསུང་...
ས་སེལ་གསུང་ལ་དེས་ཞུས་འདྲེན་པ་ཞིག་ཡིན་ན། དངོས་རྒྱུ་དེ་
ཚོན་ལྷེད་ལྟེན་ལྷ་ལ་བཟུངས་ ད་ལྟར་མི་དགས་བཞིན་ཏེ་ལྷ་ལ་ཚོན་པ་
ཟེག་ལྷེད་པ་ནང་བཞིན་ནོ།

མི་རྣམས་གྱིས་ལྷན་གཏམ་འཁུལ་ལྟེན་གྱི་ལྷ་ལྟེན་ལ་དངོས་འཛིན་དང་...
དེ་ཉིད་ཁོང་ཏུ་ཆུད་པའི་མཚོན་ལྷན་གཏམ་གསུམ་ཚུ་གྱི་ལྷ་ལ་ལྷན་
ལྷ་ཚོགས་པ་བཟུངས་པའི་རྒྱུ་གྱི་ནུས་ལྷན་པ་ཟེད། ཏུས་པ་ལས་
བཙོ་བཟུད་པའི་དེ་ཉིད་ཆེད་དངོས་ཁོང་ཟེད་ལྷན་གཏམ་གྱི་སྒྲིལ་...
འཁུལ་ལྷེད་ཏིང་ཞེས་པ་ནི་ལྷ་ལ་ལྷན་གཏམ་འཁུལ་པའི་ཚོགས་...

མོག་ཐེངས་དང་པོར་སྐྱེད་གཏམ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱེན་ལ་བཤད་པ་དེས་.....
 གསལ་ཅིག་གནང་མཁན་ཡིན་ཞེས་ཀྱན་གྱིས་བཞེད། ཁོའི་རང་ལྷགས་
 ཉམ་ན་སྐྱེད་གཏམ་ཞེས་པ་དེར་གཏམ་རྒྱུད་དང་། བྱ་བྱེད། བ་
 རྒྱལ་ས། མི་ལྷ། ལེམས་ཁམས། ཀྱན་སྦྱོད། མོག་རྒྱན་བཅས་རྒྱ་
 བརྒྱན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་དོ། ། མང་གཞི་དེའི་ཉེར་ཏུ་མི་རྣམས་གྱིས་
 རིམ་བཞིན་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཙ་བའི་རྒྱ་ཁྱེན་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་.....
 ཉེ། མི་ལྷ་དང་། བྱུང་རིམ། (གཏམ་རྒྱུད་) རྒྱིག་གཞི་བཅས་ནི་
 སྐྱེད་གཏམ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱེན་གཙོ་བོ་གསུམ་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཙ་བའི་ལྷ་རྒྱལ་
 ཞིག་ཆགས་ཤིང་། སྐྱེད་གཏམ་རྒྱུད་ཙ་མཁན་རྣམས་གྱིས་རྗེས་སྤྱི་རང་
 བྱེད་པའི་གནས་སྤྱུ་བྱུར། རང་རྒྱལ་གནས་རབས་སྤྱུ་སྐྱེད་གཏམ་སྐོར་གྱི་
 གཞུང་བཤད་ནང་ཏུ་སྐྱེད་གཏམ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱེན་ལ་བཤད་པ་དེས་.....
 གསལ་ཞིག་གནང་མེད་ཡོང་། རྒྱགས་དེ་བའི་སྐོར་ནས་རྒྱ་ཁྱེན་ག་གེ་མོ་ནི་
 སྐྱེད་གཏམ་རྒྱུད་པ་ལ་འབྲེལ་བ་ཇི་འདྲ་ཡོད་ཚུལ་གྱི་བཤད་པ་མི་ཉུང་བ་.....
 གནང་མྱོང་ཉེ། དཔེར་ན། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྤྱིན་མིང་ལྷང་ཟེར་
 བ་དེས་བྱུང་རིམ་བཞུགས་ཀྱི་ལོ་ལ་འཛམ་བྱེད་དགོས་ལྷགས་དང་། མིང་
 རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཅིན་རིན་ངོས་ཟེར་བ་དེས་མི་ལྷ་འི་རང་གཤིས་གསར་བཟོ་.....
 བྱེད་དགོས་པའི་ཁྲུང་བྱ་ནས་གྱིས་བརྟོན་ཡོད་པས། རང་རྒྱལ་གནས་རབས་
 ཀྱི་ཤེས་ནས་སྐྱེད་པ་རྣམས་གྱིས་སྐྱེད་གཏམ་འགྲུབ་བྱེད་ལ་མེད་མི་ཅུང་བའི་རྒྱ་
 ཁྱེན་དེ་དག་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཚུལ་དང་ཅུབ་རྒྱགས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་བྱེད་.....
 ཉམ་ལ་གཉིས་དོན་དམ་པར་འགལ་མེད་གཅིག་མཐུན་ཏུ་གྲུབ་ཡོད་པ་ལྷགས་
 སྤྱུ་གསལ་པོ་བརྟན་འདུག ད་ལྟ་འཛམ་གླིང་ཡོངས་སྤྱུ་སྐྱེད་གཏམ་འགྲུབ་

བྱེད་ཀྱི་ཙུ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་ནི་མི་སྤྲོད་ང་། ལྷུང་རིམ། སྤྱི་གཞི་བཅས་ནས་
པ་གཏུམ་ཏུ་འདོད་པ་ནི་ཙུ་མེད་ཡིན་ནོ།།

རུ་བ་རྒྱ་གསུ་ལྷུ་དེར་ར་བས་པའི་རྒྱུང་གཏམ་ཙུ་པའི་རང་ལྷུ་གས་.....
འཛིན་མཁན་ལྷུང་རིམ། མི་ཁ་གས་ཀྱིས་རང་ལྷུ་གས་འཛིན་མཁན་དེ་.....
དག་གིས་རྒྱུང་གཏམ་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་ནས་གཏུམ་ཡལ་བར་དོར་བར།
རྒྱུང་གཏམ་ཞིག་འབྲུབ་པ་ཡའང་རྒྱ་རྒྱུན་དེ་གཏུམ་པོ་ཅིས་ཀྱང་ཆར་དགོས་...
པའི་རེས་པ་མེད་པར་རྒྱ་རྒྱུན་གཏུམ་སམ་ཡང་ན་གཅིག་གིས་ཀྱང་ཆོག་པ་.....
འདྲ་བར་སྒམ། འདོད་ཚུལ་དེ་ད་ལྟ་རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུང་གཏམ་ཙུ་པ་མཁན་
ཁ་ཅིག་གི་ཁྲོད་ཏུ་འདར་དར་ཞིང་བྱུང་ཡོད་དེ། ཁོ་ཆོས་རྒྱུང་གཏམ་ཞིག་
ཙུ་པ་ལ་རྒྱུང་རིམ་མེད་ཀྱང་ཆོག་པར་འདོད། འོན་ཀྱང་ངའི་བསམ་
ཚུལ་ལ་བཞད་ཚུལ་དེ་ཡང་དག་ཅིག་མ་ཡིན་པར་སེམས། དེར་ར་བས་
པའི་རྒྱུང་གཏམ་སྟེ། དཔེར་ན་དེ་ཕྱིན་རིམ་རྒྱ་གས་པ་རང་ཡན་པའི་རྒྱུང་
གཏམ་དང་། རྒྱ་རན་སེམ་གཞི་ལྷུ་བ་རིང་ལྷུ་གས་པའི་རྒྱུང་གཏམ།
རྒྱུང་གཏམ་གསར་བ་པའི་རྒྱུང་གཏམ་བཅས་ནི་ཐར་མོ་མས་ཀྱི་རྒྱུང་གཏམ་...
ཙུ་པ་ལྷུ་གས་ལས་བཀལ་རྟེ། ཐར་མོ་ལ་གྱི་རྒྱུང་གཏམ་ནང་བཞིན་ལྷུང་རིམ་
ལ་གཅིགས་འཛིན་དང་ལྷུང་རིམ་བཞོད་སྤྱི་གཞི་གས་པོ་རང་མི་བྱེད་མོད།
འོན་ཀྱང་། དེ་རྒྱུབ་བྱེད་ཏུ་བཞོད་ནས་རྒྱུང་གཏམ་གྱི་ནང་ཏུ་ལྷུང་རིམ་
ཡོན་མེད་པའམ་ལྷུང་རིམ་གཏན་ནས་དགོས་མེད་ཡིན་ཞེས་བཞད་ག་ལ་...
ཆོག དོན་དངོས་ཐོག་ལྷུ་བ་འབྲས་མི་དམན་པའི་དེར་ར་བས་པའི་རྒྱུང་
གཏམ་ཙུ་པ་མཁན་གི་ཀྱང་པ་ཞིག་གིས་རྒྱུང་གཏམ་གསར་ཙུ་པ་བྱེད་པའི་ཆེ་
ལྷུང་རིམ་གྱི་རྣམ་པར་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པ་རེད། རྒྱ་གས་པ་རང་ཡན་པའི་

རྒྱུ་གཏམ་གྱི་སྒྲིལ་འབྲེད་ཉིན་ལོ། གཞུ་ཐུ་སི་ན་དེ་“མི་ལ་ལས་རྒྱན་རུ་རའི་
 བཅའ་ས་ཚེས་ལ་གཏམ་རྒྱུ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཆེར་མི་ལྟན་ཞེས་བཤུན་གྱིང་།
 རས་བརྟམ་ན། རའི་རྒྱལ་ཅེ་ན་ཡོད་བའི་མི་རྣམས་དེ་དག་དང་དེ་དག་བར་
 གྱི་འབྲེལ་བ་མངོན་པར་མཚོན་བྱེད་གྱི་གཏམ་རྒྱུ་ཐུན་སྟམ་ཚོགས་པ་ཞིག་
 ར་ལ་ལྟན་ཡོད་པར་འདོད་དེ། དེ་ནི་བདག་གི་ཚད་གཞི་ཉག་ག་ཅིག་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །”(《ལུ་མ་མ་ཞིག་གི་འདུ་ཐང་》ཞེས་བའི་རྒྱན་འགྲུ་)
 རོ་འབར་བྱ་དག་འི་དབུལ་སྐྱོར་ཐོབ་པའི་རྟོག་པ་རང་ཡན་པའི་རྒྱང་གཏམ་
 ཚམ་མཁན་མེ་ལེན་རྒྱ་ཁི་ན་ཞེས་པ་དེ་ན་དེ་“ར་ལ་མཚོན་ན། བསམ་
 རྒྱལ་ག་ཅིག་གམ་བྱན་གསོ་ག་ཅིག ཡང་ན་ལྷན་པའི་ནང་གི་དཔེ་རིས་
 ག་ཅིག་ཡིན་ཡང་། དེ་དག་ནི་རྒྱང་གཏམ་ཞིག་མྱེད་བྱེད་གྱི་རྒྱ་ལྷ་ལྷ་ལུར་
 ལུར་པས། རྒྱང་གཏམ་འབྲི་བའི་ཆེ། རྒྱང་ལུལ་ད་མིགས་པས་ལ་ཅན་
 དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུང་རིམ་བཏོད་མྱིག་བྱེད་པའམ་ཡང་ན་རྒྱ་ཁྱེན་གང་དག་
 ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་ལུ་དེ་འབྲུང་བའི་རྒྱལ་ལགས་པར་རྟོན་པའམ།
 ཡང་ན་རྒྱ་ཁྱེན་དེ་ལས་ལུང་བའི་མཐའ་འབྲས་གསལ་ཐོར་རྟོན་པ་དེ་དག་
 ཅམ་ལས་མ་འདས་སོ། །”(《རྒྱ་ཁི་ན་ས་གསར་ཚམ་སྐྱོར་བཤད་པ་》)
 ཞིང་གསལ་ལས་དེར་ར་བས་པའི་རྒྱང་གཏམ་དང་རྟོག་པ་རང་ཡན་པའི་
 རྒྱང་གཏམ་ལ་ལུང་རིམ་གྱི་དགོས་པ་མེད་ཟེར་བཞི་དོན་དེས་དང་མི་
 མཐུན་ཞིང་ཤེས་རྒྱ་ལྷ་དོན་པའི་འཁྲལ་ཤེས་ཤིག་ཏུ་འཁྲམས་པ་གསལ་ཐོར་
 ཤེས་ཐུབ་ངོ། །དེར་ར་བས་པའི་རྒྱང་གཏམ་གྱི་འདོད་རྒྱལ་འཛིན་མཁན་
 ཁ་ཅིག་གིས་བཅའ་ས་ཚེས་ཀྱི་ནང་རུ་གཏམ་རྒྱུ་ལུང་རིམ་བཏོད་མྱིག་བྱེད་
 པར་བཀག་པ་དང་། ལུང་རིམ་ནི་རྒྱང་གཏམ་གྱི་གནོད་བྱེད་ཏུ་བཤད་

བ་ཡོད་ལ། རྒྱུད་གཏམ་གྱི་རྒྱུད་རིམ་གཏན་ནས་མི་སྒྲིག་པར་མི་སྒྲིག་རྟོག་
 པ་སྒྲིག་རྒྱུར་བ་རང་ཡན་རྒྱུ་འཛམ་པ་དེ་ཁོ་ན་འབྱི་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་མོད།
 འོན་ཀྱང་འདྲོད་ཚུལ་དེ་རིགས་ཏེ་ཅང་ཐལ་ཆེ་བའི་གཏམ་རྒྱུ་ཟད་པས།
 རང་ཚུལ་དེ་ལ་ཡིད་རྟོན་ཕྱེད་མི་ཅང་ངོ་། ། བཅས་མཚུལ་དེ་རིགས་ཏེ་
 དཔེར་ན་«ཅིག་ངོས་གྱི་ཁྱ་མིག་»ཅེས་པ་ནི་ཏེ་ཅང་དམིགས་བསལ་གྱི་ཚུལ་
 ལྟ་སྟངས་པས། དེར་རབས་པའི་རྒྱུད་གཏམ་དང་རྟོག་པ་རང་ཡན་པའི་
 རྒྱུད་གཏམ་མ་ལུས་པར་མཚོན་མི་ཐུབ་ཅིང་། རྒྱུད་གཏམ་དེ་ལ་ཐེས་ལྟ་
 ཡི་རང་ཕྱེད་ལ་འབྲུག་ཡང་མང་པོ་མེད་པ་རེད། རང་ཚུལ་འདི་ལྟར་བཤད་པ་
 ནི། དེར་རབས་པའི་རྒྱུད་གཏམ་གྱི་རྒྱུད་རིམ་དང་སྟོལ་རྒྱུན་རྒྱུད་གཏམ་
 གྱི་རྒྱུད་རིམ་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་མཐོང་པས་མིན་ཏེ། དེར་
 རབས་པའི་རྒྱུད་གཏམ་གྱི་རྒྱུད་རིམ་གྱིས་སྟོལ་རྒྱུན་རྒྱུད་གཏམ་གྱི་རྒྱུད་རིམ་...
 དེ་གཏན་འཇགས་ལྟ་གནས་པའི་རྒྱུ་ཚད་དང་བར་སྒྲུབ་གི་འདུ་ཤེས་ལས་...
 བཟུལ་ཏེ། མོད་བཟུལ་ལས་འབྲེལ་མི་ཆགས་པར་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་ཚུལ་སྟན་
 བ་ཡང་། དེ་ནི་རྒྱུད་རིམ་འབྱི་བའི་ཐབས་ཤེས་གསུང་བ་ཞིག་ཡིན་གྱི།
 རྒྱུད་རིམ་མེད་པར་བཏང་བ་མ་ཡིན་པས། རྒྱུད་རིམ་ནི་སྒྲུབ་བཞིན་རྒྱུད་
 གཏམ་འབྲུབ་ཕྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གཞུང་པོ་འི་ཡ་བྱལ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་དགོས་སོ། །

རང་ཚུལ་དེ་རྒྱུད་ཤེས་དགོས་པ་ནི། རྒྱུད་གཏམ་ཞིག་འབྲུབ་པར་...
 ཕྱེད་པའི་ཁོད་ཏུ་རྒྱུད་རིམ་གྱིས་མོན་པའི་ཕྱེད་རྒྱུས་དང་གོ་གནས་གཅིགས་...
 ལྟ་འཛིན་པ་ནི་རང་རྒྱལ་མི་རིགས་ཀྱི་བསམ་པའི་ཚུལ་པ་དང་དགའ་ཁ་...
 འབྱེད་སྒྲིགས་ལ་ཀུན་ནས་མཐུན་པ་ཞིག་སྟེ། རྒྱུད་གཏམ་དེ་མི་དམངས་
 གྱིས་རྟོ་འདྲོད་ཅིང་ཉན་པར་དགའ་བའི་རྒྱ་ཚལ་གྱི་ཡོན་ཏན་འབྱིན་ཕྱེད་...

མེད་རུ་མི་ཅད་པ་ཞིག་གྱང་རེད། མདོར་བཟུས་ནས་བཤད་ན། མི་
 རིགས་ཤེ་ཤེ་པམས་པ་ཤི་མོས་པ་དང་དགའ་ཁ་འཁྱེར་ཚུགས་ནི་མི་རིགས་
 དེས་སྤྱི་ཚུགས་ལག་ལེན་ལྟར་རིང་པོ་ཤིང་དང་ལྷག་པར་རུ་མཛེས་དཔྱད་
 གྱི་ལག་ལེན་ཤིང་རུ་བགས་གྱིས་སྤྱོད་ཞིག་རུ་ཆགས་ཤིང་། མི་རྣམས་ཀྱི་
 གཟུགས་ཁམས་དང་ཡིད་ཁམས་སྤྱི་ཚུགས་ཤིང་འདུས་ཏེ་མི་རབས་ནས་མི་
 རབས་སྤྱི་བརྒྱད་ཅིང་སྟེལ་བཞིན་ཡོད་པས་ན། མི་རིགས་གང་དང་གང་
 ལའང་། རང་ལ་རིམ་པར་བརྒྱད་ཅིང་བརྟན་ཆགས་སྤྱི་ཡོང་པའི་དགའ་
 ཁ་འཁྱེར་ཚུགས་དང་འདུན་པ་དེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ། ཡིན་
 བའང་དགའ་ཁ་འཁྱེར་ཚུགས་དེ་དང་འདུན་པ་དེ་ནི་ཐར་ནས་ད་བར་རུ་.....
 འཁྱུར་མེད་རྟག་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར་རྒྱན་རུ་འཁྱུར་ཐོག་ཡུང་དང་འཁྱུར་.....
 བཞིན་ཡོད་པ་རེད། མི་རིགས་ཀྱི་འཆོབ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་གྱིས་
 ཐད་ཀར་ཆོད་འཛིན་བྱེད་པས་ན་འཁྱུར་ཐོག་དེ་ཅུང་ཟད་དལ་བ་ཡང་དེས་
 ཅན་རུ་ལྡང་ངོ་། །རང་རྒྱལ་མི་རིགས་ཀྱི་བསམ་པའི་མོས་པ་དང་དགའ་
 ཁ་འཁྱེར་ཚུགས་ཀྱི་ཙ་བའི་ཁྱད་ཆས་ཐད་རུ་སྒྲིག་བརྟན་འཁྱུར་སྟོན་བྱེད་.....
 པའི་རྒྱ་ཙལ་པ་མོ་ཅིན་གྱིས་སྒྲིག་བརྟན་རྒྱ་ཙལ་གྱི་ཆ་ནས་ཐོམ་ཆོག་ལག་པོ་
 ཞིག་གནང་ཡོད་དེ། ཁོས་བཤད་རྒྱུར་“མི་རིགས་ཤེ་ཤེ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་
 སྤྱོད་རྒྱན་རུ་ཡུར་པའི་རྒྱ་ཙལ་གྱི་དགའ་ཁ་འཁྱེར་ཚུགས་ཤིག་ཡོད་པ་རེད།
 རང་ཤེ་ཤེ་གྱུར་གོ་ཤི་ལྟ་མོ་པ་རྣམས་ལ་མཆོན་ན། བལ་ཆེར་མགོ་མཐུག་
 ལྟ་ཞིང་། ཆགས་སྤང་གསལ་བ། བཙེ་རུང་ཕྱགས་དྲག་པ། གོ་
 རིམ་གསལ་བ། འགལ་བ་ཆ་དྲག་པ། ཆོག་དོན་གཉིས་ཀ་ལྟན་པའི་
 བཙམས་ཆས་ལ་དགའ་ཞིང་དད་པས་ང་ཆོས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་ཆས་དེ་ཉིད་

མཛེན་ཤིང་མིག་པོ་བྱེད་པར་རིགས་སོ། །” (《མི་རིགས་ཅན་ཏུ་སྐྱར་
བ་ནི་སྐྱག་བརྟན་སྐྱུ་ཅལ་གྱི་དུ་སྤྱིལ་བའི་འགྲོ་ལམ་ཉལ་ཅིག་ཡིན་——……
རྒྱལ་བ་ཏུ་ག་པའི་སྤྱད་ཀྱིས་ཁྱ་ཚོན་སྐྱོ་ཅིན་ལ་མཐུལ་འདྲི་བྱས་པ་》)

འདིར་བཤད་པའི་མགོ་མཐུག་ལྟན་པ་དང་འགལ་བ་ཆ་དྲག་ལྟན་པ་ཞེས་པ་
ནི་སྐྱག་བརྟན་སྐྱུ་ཅལ་ལས་བྱུང་རིམ་གྱི་སྐྱུ་ཁྱེན་ཞེས་པ་དེ་ལ་བརྟན་པ་རེད།
འོན་ཀྱང་། མོ་ཅིན་གྱི་སྐྱོ་མཆོག་དེ་སྐྱར་གཏམ་ལའང་ཆ་གྲུན་ནས་རིགས་
ཤིང་འཆོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དོན་གྱི་བྱུང་བ་བརྗོད་པའི་བཅའ་སྐྱོང་ཆོས་ལ་
བྱུང་རིམ་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་འདྲོན་པ་ནི་རང་ཀྱལ་མི་རིགས་ཀྱི་འདུན་པ་
དང་དགའ་ཁ་འཁྱེར་སྤྱགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་སྐྱར་ཡོད་པས། ར་
ཆོས་དེས་པར་དུ་མཐོང་སྤང་ཆེན་པོ་བྱེད་དགོས། དེ་མིན་ན། ཁྱོད་
ཀྱིས་བཅའ་སྐྱོང་པའི་སྐྱར་གཏམ་ལ་མི་དམངས་ཀྱིས་ཉེ་འདྲོད་ཅིང་ཉན་པར་
སྤྱོད་པའི་སྐྱུ་ཅལ་གྱི་ཕན་འབས་འཛབ་བྱུང་གི་མ་རེད། གོ་དོན་འདིའི་ཆ་
ནས་ར་ཆོས་སྐྱར་གཏམ་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱུ་ཁྱེན་གསུམ་དུ་བྱུང་པའི་ཆ་བའི་ཆ་
དོན་དེ་ལ་ཐེ་ཆོས་དང་ཡིད་གཉིས་གཏན་ནས་འཛིན་མི་ཅུང་རྒྱུ་། །

ཉེ་བའི་ཨ་འགའི་རིང་ལ་སྤྱོད་མཐུན་ཁང་མང་གིས་བཅའ་སྐྱོང་
གཏམ་གྱིས་སྐྱག་པ་པོ་མང་པོའི་ཡིད་དཔང་འབྲུགས་ལུས་པའི་ཆ་བའི་ཉམས་
སྤྱང་ནི། སྐྱུ་ཅལ་གྱི་མཆོན་བྱེད་ཐབས་ཤེས་ཏེ་རྟོག་པ་རང་ཡན་གྱི་ཐབས་
ཤེས་སྤྱོད་པ་དང་ཉན་དུ་མི་རིགས་ཀྱི་བསམ་པའི་སྐྱོས་པ་དང་དགའ་ཁ་……
འཁྱེར་སྤྱགས་གཅིགས་སྤྱོད་བྱུང་ནས་འཛིན་སྤྱིལ་བྱས་ཏེ་བྱུང་རིམ་གསལ་པོ་
ཞིག་གིས་ཡོད་པ་དེ་རེད། དཔེར་ན། ཁོས་བཅའ་སྐྱོང་
གཏམ་འཁྱེར་བ་《ལུར་མི་ཐེ་ཁེའི་གྲས་འདུད་》ཅེས་པ་དེའི་ནང་དུ་བྱུང་……

8

མན་རག་མཉན་པ་») ཁོས་ཡང་བཤད་རྒྱུ་དཔུང་གཞིར་བརྒྱུད་ན་
 རེགས་སམ་ཡང་ན་ལད་མོ་བྱས་ན་རྒྱས་དང་འཆམ་པའམ། ཡང་ན་
 གཞན་གྱི་ཆོག་བྱུར་འཆོས་པ་གང་ཡིན་ཅུང་། གཙ་པར་ར་ཆོ་རང་ཉིད་
 གྱི་འཆོ་བ་དང་། ར་ཆོ་འཁོར་མངས་སམ། ར་ཆོ་འཆོ་བ་པོ་རྣམས་གྱི་
 བཙེ་རྒྱུ་བཙེས་མ་མ་ཡིན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་མིན་དེ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན།”
 (《ཆོས་རིག་གི་མིད་ཤིས་འགའ་ལ་དཔུང་པ་》) གྲོ་མཐུན་ཡང་མེད་
 གི་ཙམ་པའི་ཉམས་ཚུང་དེས་བྱུང་རིམ་ནི་ད་ལྟ་ད་རྒྱུར་གཏམ་འབྲུབ་ལྟེད་
 གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པ་གསལ་པོར་བསྟུངས་མིན་པ་རེད།

མི་རྩ་དང་བྱུང་རིམ། ཨིག་གཞི་ཉི་རྒྱ་རྒྱུན་དེ་གཞུག་པོ་ནི་རྒྱུར་
 གཏམ་གྱི་ནང་དུ་གཅིག་མ་ཆང་ནའང་མི་ཆོག་ཉི། དེ་དག་བཙམས་ཆོས་
 གྱི་ནང་དུ་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་ཞིང་། ཕན་ཚུན་ལ་དོན་ལྟེད་པ། ཕན་
 ཚུན་ལ་རྒྱལ་པ། ཕན་ཚུན་ལ་ཤོགས་ལྟེད་པ་བཅས་གྱི་རོས་རྒྱན་མང་གིས་
 རྒྱུར་གཏམ་ཞིག་འབྲུབ་པར་ལྟེད་པའི་ལས་འགན་དེ་བསྟུབ་དགོས་པའི་བྱུར་
 རོ། །ཡིན་ནའང་། བཙམས་ཆོས་གྱི་ནང་དུ་རྒྱ་རྒྱུན་དེ་དེ་འཁྱུས་པ་མི་
 འདྲ་ཉི། ཆོས་གྱི་ཁ་ལོ་རྒྱུར་པའི་དབང་རྒྱུག་ཐོབ་ཡོད་པ་ནི་མི་རྩ་ཉག་
 ཅིག་ཡིན་ཞིང་། མི་རྩ་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་དག་གི་ཤོག་ཤིང་ལྟ་བུ་ཡིན་པས།
 བྱུང་རིམ་དང་ཨིག་གཞིས་མི་རྩ་མཆོན་པར་ལྟེད་པ་ལ་ཞབས་འདེགས་ལྷོ་་་་
 དགོས་ཤིང་། བྱུང་རིམ་ཨིག་པ་དང་ཨིག་གཞི་འབྲུབས་པ་དེ་ཡང་མི་རྩ་འི་
 བསམ་པའམ་གཤིས་རྒྱུད་དམ་བཙེ་རྒྱུ་བཙེས་ཀྱིས་ཆོད་འཁོར་ལྟེད་དགོས་
 པ་རེད། འདི་ལྟར་བྱས་ན་བྱུང་རིམ་དང་ཨིག་གཞིས་ད་གཟོད་རྒྱུར་
 གཏམ་གྱི་ནང་དུ་དགོ་མཆོན་ལྟོན་པའི་རྒྱས་པ་དོན་དང་ལྟོན་པ་ཞིག་འདོན་

ལྷ་པ་ཅིང་། མི་ལྷ་ལི་གཤིས་ལྷ་ཏུ་འཕེལ་འཕྱར་འཕྱར་པར་གན་ལྷ་གས་
 གས་ལྷ་ལ་མ་ཐེབས་ནས་བཅམས་ཚས་དེ་བདེན་ལྷ་པ་ཁྱི་ཡོན་ཏན་ལྷ་པ་.....
 ཞིག་ཏུ་འཕྱར་ལྷ་པ་ལ་དེ་ལས་ལྷ་ག་ཚེ་བཅམས་ཚས་ལ་མི་དག་པའི་རན་.....
 འབྲས་བཞེད་དེ། བཅམས་ཚས་ལ་དེས་པར་ཏུ་ལྷ་ཞིང་འཛམ་དགོས་
 པའི་བདེན་ལྷ་པ་ཁྱི་ཡོན་ཏན་དེ་ལི་གནོད་ལྷ་ཏུ་ཕྱར་ཅིང་བཅམས་ཚས་ལ་.....
 ཚང་དགོས་པའི་གཞན་ཡིད་འདྲིན་ལྷ་ཏུ་ཕྱར་ཅིང་ཁྱི་ཡོན་ཏན་དེ་ཚད་.....
 འཛམ་པར་འཕྱར་རོ། །དེར་བརྟེན། མི་ལྷ་ལི་བསམ་པ། གཤིས་
 ལྷ་ཏུ། བཅེ་ཏུང་བཅས་ལྷ་ཏུ་རིམ་དང་ལྷིག་གཞིའི་ཚད་འཛིན་པ་
 དང་། ལྷ་ཏུ་རིམ་དང་ལྷིག་གཞིས་མི་ལྷ་གསར་བཟོ་ལྷ་ཏུ་པར་ཞབས་
 འདེགས་ལྷ་དགོས་པ་དེ་ནི་དེ་དག་པར་ལྷི་པན་ཚུན་འཕེལ་པའི་གནད་དམ་
 པ་ཞིག་ཏུ་འབྲས་སོ། །ལྷ་ཏུ་གཏམ་ཚམ་མཁན་མང་པོས་གནད་དེ་
 གཅིགས་ལྷ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་དེ། ལྷ་ཏུ་སིའི་ཚམ་མཁན་ཆེ་བས་ཆེན་ལེ་
 ལྷ་ཏུ་མོར་ཟི་ཐེས་ལྷ་ཏུ་གཏམ་ «ཨན་ན་ཁ་ལེ་ཉི་ན» ཞེས་པ་དེ་ཚམ་པའི་....
 སྐབས་ལྷ་གནད་དེ་ལི་མོར་ནན་ཏན་ཏུ་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། མི་ལ་ལས་
 ཁོའི་ལྷ་ཏུ་གཏམ་ལྷི་ནང་ཏུ་ཨན་ན་ཁ་ལེ་ཉི་ནས་རང་ལྷ་ག་བཅད་པའི་ལྷ་ཏུ་
 རིམ་བཞིགས་ཡོད་པ་ལ་དེ་ནི་“གཏུག་ལྷ་པ་ཐལ་ཆེ” པར་འདོད་ནས་དགག་
 ཡོད། དེ་ལ་ཁོས་ལན་ལྷིག་སྐབས་བཤད་ལྷ་ཏུ་“བསམ་འཆར་དེས་ང་ལ་ལྷ་
 ཤིས་ཅིན་དེ་ལྷ་ལྷ་ཏུ་པའི་འདས་དོན་ཞིག་གི་ཏུན་པ་སོས་པར་བྱས།
 ཐེངས་ཤིག་ལ་ཁོས་རང་ཉིད་ལྷི་ལྷ་གས་པོ་ཞིག་ལ་ “ཁྱིད་ལྷ་ས་སྐམས་དང་།
 བདག་གི་ཐ་ཅིས་ལ་ནས་ང་ལ་ཀྱ་རེ་འདྲ་མཆར་ཆེ་བ་ཞིག་ཆེས་པ་རེད་....
 མང་། ཁོ་མ་མ་བསམས་ས་ནས་གཞན་ལྷི་བག་མར་སོང་བ་རེད།

འདི་ལས་མ་ཆུང་ལྟ་བུ་ཤིང་མཉམ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཕྱིན་པ་གསལ་འདོད་ཅིང་མཉམ་ཆེས་ཆུང་།
 དེས་ན་འཇགས་ཀྱིས་ཨ་ན་ན་ཁ་ལེ་ཉི་ལ་སྐད་ཆ་དེ་དང་ཆ་འདྲ་པ་པད་ད་མི་
 ཆེན་ཆུང་གསལ་ཡོད། ཆ་བའི་ཚོན་ནས་པད་ད་ན་པད་ག་གི་མི་ལྷ་པོ་ཅི་མ་པོ་
 མོ་དེ་དག་གིས་ཆུན་ཏུ་པད་ག་གི་འདོད་ཆོད་དང་འགལ་བའི་ཆོད་འདྲུལ་ཤིང་.....
 གཉིས་སྟོན་གིན་དེ། ཁོ་ཆོས་འཆོལ་དེ་ལྟ་བུ་ཆུན་ཆགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་
 པའམ་དེ་ལྟར་ཕྱིན་རིགས་པའི་ལས་དོན་བརྒྱུད་པས་པ་མ་གཏོགས། པད་ག་
 གིས་ཤི་ཞིང་ལྟས་པ་ལྟར་མ་བརྒྱུད་པས་པ་དེ་ཅི་མ་མོ།” «མར་མི་མ་ལི་རྣམ་
 སར་གྱི་དབྱུང་བ་ཆོད་») གོང་གི་གསུང་དེ་ལས་ཀྱང་གཏམ་ནང་གི་ལྟ་བུ་
 རིམ་ཞེས་པ་དེ་ནི་མི་ལྷ་པོ་བསམ་པ། གཤིས་ཆུང་། བཅེ་རུང་བཅས་
 འཕེལ་འཁྱུར་གྱི་རང་འཕྲོས་ལྟར་བཞོད་ཞིག་ཕྱིན་པའི་དམོས་པ་བརྟན་པ་...
 མ་ཡིན་ནམ། ལུ་ལུ་ལྟེ་གིས་ཀྱང་གཏམ་«ཨ་ལྷ་མར་» རི་ལྟར་ལྟ་བུ་
 པའི་ཆུ་ཆུན་གྱི་སྒྲིབ་གསུང་བའི་སྐབས་ཀྱི་འདྲ་གནད་དོན་དེ་ན་ན་ཏུ་ཏུ་.....
 གསུངས་ཆུང་པ་ཡིན་ཏེ། ཁོང་གིས་ཨ་ལྷ་མར་བཅེ་རུང་ཕྱིན་པའི་སྐབས་
 གྱི་གནད་དོན་སྒྲིབ་མཉམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་གསུངས་དོན་“པད་ག་གི་བསམ་.....
 འཁྱེར་ལྟར་ན། ལྟར་གོང་གསལ་ཏེ་གསུང་བཅེ་མ་བྱས་ན་ཨ་ལྷ་གིས་དེ་
 འདྲ་མི་ཕྱིན་པ་དང་། གསུང་བཅེ་བྱས་ཆོད་འདྲ་ཕྱིན་པེས་ཤིང་། འདི་
 ཨ་ལྷ་གི་ལས་སྐལ་ཡང་དེ་ཅི་མ་ཤིང་།” ཁོང་གིས་ཨ་ལྷ་སྐལ་གི་མཐའ་
 འབྲས་པད་ད་པའི་སྐབས་ཀྱི་གསུངས་དོན་“དོན་དམ་པར་‘བསྐྱེད་པའི་
 ལེགས་’ནི་ལྷ་ར་བར་གང་དུ་ན་གྱིས་ཕྱིན་ཆོག་པ་ཞིག་མ་ཤིང་། དེ་ལྷ་ཆོས་
 མཐོ་འཇུགས་པའི་ཆོད་ན་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ལ་བཞག་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན།
 དེ་ལྷ་གི་ནས་མེ་ཆོས་ཀྱི་གནས་ཤིག་ཤིང་། འཇགས་དུ་ཆོད་ལྟར་ན། དེ་

འདྲ་ཞིག་ཡིད་ལ་བཞག་མེད་པ་འདྲ། ཡིན་ནའང་དེ་ལ་ཐ་བས་ཅི་ཡང་
 མེད་དེ། བཞོ་ཚུགས་མ་ཉིད་ཅུ་མཐའ་མའི་‘བཟ་ཤིས་བདེ་ལེགས’ཤིག་
 ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ་མཁན་སུ་ཞིག་ཡོད།” (《 < ༣༠ ན་མ་ཐང > ཙྴ་མ་.....
 ཐུབ་ཀྱི་རྒྱ་ཆེན་》) ཁོང་གི་གསུང་བཤད་དེ་དག་ལས་ཨ་ལཱ་གསར་བརྗེ་
 ཏང་ཕྱིད་པའི་ཐུང་རིམ་དང་“བཟ་ཤིས་བདེ་ལེགས”ཀྱི་མཐའ་འབྲས་ཐུང་
 རིམ་ནི། མི་རྩ་དེའི་བསམ་པ། གཤིས་རྒྱད། བཅེ་དུང་བཅས་ཀྱི་
 འཕེལ་འཐུར་གྱི་རང་འཁྱོམ་ལྟར་རང་ཕྱགས་ཀྱིས་ཐོན་པ་ཞིག་ལས་མི་རྩ་དེ་
 དང་ཕྱིན་ཅི་ལྟག་ནས་ཚོམ་པ་པོས་རང་དུན་ལྟར་བསྐྱེགས་པ་ཞིག་གཏན་.....
 བསམ་མ་ཡིན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །མི་རྩ་དང་ཐུང་རིམ། རྒྱིག་གཞི་
 བཅས་བར་གྱི་རྩ་བའི་འབྲེལ་བའི་སྐྱོར་ལ་སློ་མཐུན་མའི་ཏུང་གིས་ཁ་གསལ་
 ཞིང་གནད་ཏུ་ཁྱེལ་བའི་སྐོན་ནས་གསུང་རྒྱུ་“མི་རྩར་བརྟེན་ནས་གཏམ་.....
 རྒྱུད་འབྱུང་དགོས་པ་རེད། མི་རྩ་ནི་རྩ་བ་ཡིན་ལ་གཏམ་རྒྱུད་ནི་ཕྱི་བྱུག་
 གིས་མི་རྩའི་བསམ་པའི་འདྲ་ཤིས་མཚན་ཕྱིད་ཅམ་ཏུ་ཟད་དོ།” (《རྩ་མ་
 བའི་བྱ་རྒྱུག་》) སྐྱེས་དེ་བས་ཞིབ་གསལ་གྱི་སྐོན་ནས་“ངེས་པར་ཏུ་མི་
 རྩའི་དགོས་མཁོ་ལྟར་ཐུང་དོན་བཞོད་རྒྱུ་ཕྱིད་དགོས་ཏེ། དོན་ནི་མི་ལ་
 རག་ལས་པའི་ཐུང་རོ། །དོན་གྱིས་མི་རྩར་ཚད་འཛིན་ཐུང་མི་ཅུང་།
 དཔེར་ན་འབྱུང་འཐེན་པ་ཞིག་གི་འཚོ་བར་ཆ་མཚན་ན། དེ་རུ་ལ་རྒྱས་
 ཆེན་པོ་ཡོད་དེ། ང་རྒྱུང་དུས་ཏ་ཅང་དུལ་ཤངས་ཡིན་པས། འབྱུང་
 འཐེན་པ་མང་བར་འབྲེལ་གཏུགས་ཐུང་བ་དང་། ཁོ་ཚོའི་དོན་མང་
 བོ་མཚོང་ཞིང་ཐོས་ཐོད། འོན་ཀྱང་དེ་དུས་ངས་《རྩ་མང་ཞང་ཅི་》ཞེས་
 པའི་རྒྱུང་གཏམ་ཞིག་གི་པའི་ཀུན་སྤྱོད་རྒྱུས་མ་རྒྱུང་། ཉིན་ཞིག་དང་

རྒྱལ་པོ་ཞིག་ཁ་ལ་བ་བྱེད་རུམ། འབྲུད་འཐེན་པ་ཞིག་གིས་འཁོར་ཆེ་
 མེད་མ་གཏུམ་ལ་ཉལ་གྱང་མེད་མ་གཏུམ་ལ་ཤར་ཞིང་། མཐར་ཉ་ཅང
 ཉམ་ཐག་པའི་ངར་གི་སྤར་བའི་གཏམ་དེ་ཐོས་མ་ཐག་ང་ལ་སྒྲོ་བསྐྱེད་མི་……
 ཁྱུང་བ་ཞིག་ཚོ་བ་པས། ངས་དེ་ལྟ་མཁོང་ཚུང་བའི་འབྲུད་འཐེན་པ་དེ་……
 དག་མེད་བ་བརྒྱུས་པ་ལྟར་དུན་བྱུང་། དེ་ནས་ངས་ཁྱིམ་གསུམ་ཉིང་བའི་
 བར་གི་འབྲུད་འཐེན་པ་ཞིག་གི་ལས་ཤལ་དང་ཁྱེད་ཕྱག་མཆོན་པ་ཞིག་གི་……
 འདྲི་ཉིང་ནས་ཁྱེས་ཏེ། ལྟར་གྱི་དོན་རྒྱལ་ལོ་ལྟར་གཏོར་ཅིང་མི་
 རྒྱ་འཕེལ་འབྱུར་གྱི་དཀོས་པ་ལྟར་ལྷིས་མཐར་«རྩ་མོ་ཞང་ཅི»ཞེས་པའི་……
 བཅའ་སྒྲུབ་ཚུལ་དེ་གྲུབ་བྱུང་། ཞེས་ཟེ། (《མི་ལྷ་། ལྟར་ཅ་དང་གཞན་
 དག་》) ལྟར་ཚུལ་གྱི་ལག་ལེན་ཁོད་རུ་མི་རྒྱ་དང་བྱུང་རིམ། ལྷིག་
 གཞི་བཅས་གྱི་འཕེལ་བ་ཐག་གཅོད་ཡང་དག་པར་བྱེད་པ་ལ་རྒྱང་རྒྱང་……
 གཏན་ནས་བྱེད་མི་རུང་བ་ནི་ལྟར་ཚུལ་པ་དེ་དག་གི་ཉམས་ཚུང་ལས་ཤེས་……
 གསལ་བཞིན་ནོ།།

མི་རྒྱ་འདྲི་དཀོས་མཁོ་ལྟར་གཏམ་རྒྱད་ལྷིག་པའམ། ལྟར་རིམ་ཐེང་
 པ་དང་ཚུལ་གཞི་འདིར་བ་ལྟེ་“མིར་བལྟན་དོན་ལྷིག་”དང་ཡང་ན་“དོན་
 ལྷིག་མི་འབྱུང་”པར་བྱེད་རྒྱ་དེ་ནི་བཅའ་སྒྲུབ་ཚུལ་ལེགས་པར་འབྱུང་བྱེད་ཀྱི་
 ཅ་དོན་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ལྟར་གཏམ་འབྱུང་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
 འགངས་ཆེ་བ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། ཕུན་སུམ་ཆོགས་ཤིང་ལུལ་རུ་བྱུང་བའི་
 ལྟར་གཏམ་ཁོང་མ་ཅ་དོན་དེ་དང་ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་བལྟན་ནས་མ་བཅའ་སྒྲུབ་……
 པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། མི་རྒྱལ་གྱི་ཁ་ལི་རྒྱན་རུ་བྱུང་བའི་«བཟ་ཤིས་བདེ་
 ལེགས་ལྷ་བ་»ཞེས་པ་ནི་དཔེར་མཆོན་ཞིག་རེད། ལུལ་རྒྱན་གྱིས་ལྟར་